novi glas

Časopis Hrvatskoga akademskoga kluba

NOVI GLAS 4 2015

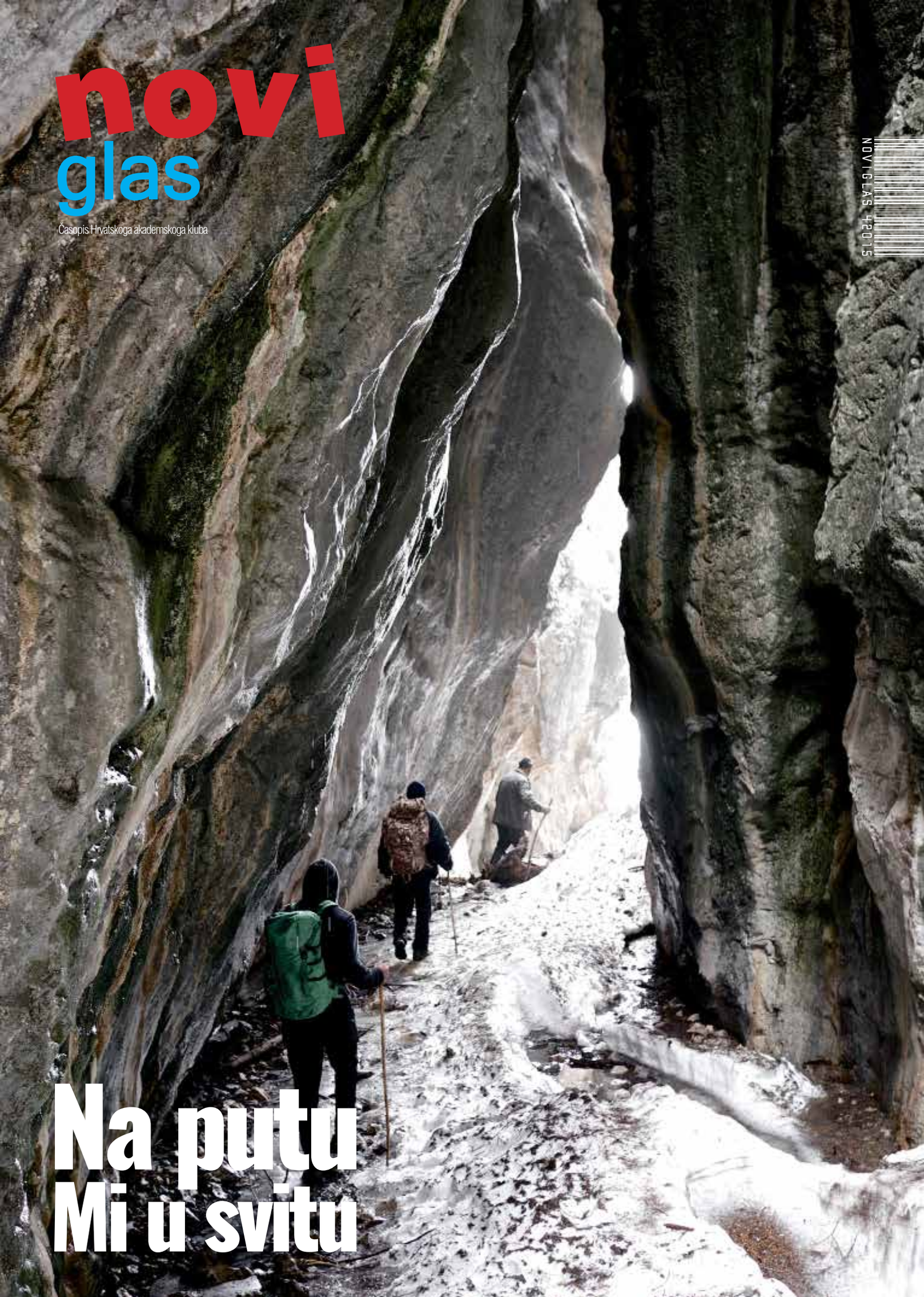

Na putu
Mi u svitu

Svit dolazi k nam

SADRŽAJ

Uvodni članak 05

Ja nisam rasist, ali... 06

Die hässlichste Fabrik Serbiens 07

Naš cilj: Tamo dojt kade još nigdor nij bil 10

14 Hakovci na MEN seminaru u Danskoj

15 Novi odbor

16 Zbornik mladih gradišćanskih istraživačev

17 Dan mladine 2015

IMPRESUM

novi glas

Vlasnik i izdavač
HAK. Hrvatski akademski klub
Schwindgasse 14 /4 1040 Beč

Tel: 0043 (0)1 - 504 63 54
Fax: 0043 (0)1 - 504 63 54 9
E-mail: info@hakovci.org

Glavni urednik
Konstantin Vlašić
novi.glas@hakovci.org

Suradniki
Franziska Tschinderle
Lost: The story of refugees
Viktoria Wagner
Zorka Kinda-Berlaković
Katarina Kinda

Slike:
Annti Viktor Ilmari Rauhala
Christopher Juranich
Maarten Boswijk
Nikola Znaor
Kuga
Michael Hedl

Korektura
Zrinka Kinda

Layout
Nikola Znaor

Tisak
Öko-Druck GmbH
A-7344
Stoob-Süd 32

Ekspedit
Motivirani HAKleri

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes

UVODNE RIČI GLAVNOG UREDNIKA NOVOGA GLASA

Draga i dragi čitatelj*ica

Ja sam musliman. Se ti sad bojiš? Da? No lipo. Onda se bojiš oko 1,5 miliardov ljudi – s tim bi se bojao skoro svakoga petoga človika na ovom svitu. Čestitam! A kade ih je najveć, tih muslimanov zbog kih se ne ufaš pred vrata? U Siriji? – Ne. U Iraku? – Ne. Ne, u Indoneziji! Čudno, ča si mi svenek mislimo. A zač mi to tako mislimo? Ja osobno nisam znao, kade živi na svitu najveć muslimanov. Morao sam pitati Dr. Googlea. Naši prepametni mediji nam svit objašnjavaju. Ali imam tu ćut, da nam neki kanu reći, da je tih 1,5 miliardov ljudi (bilo kade živu, ali uopće ako kod nas živu) zločesto. Hvala, IS! (Vam ništ neću darovati za Božić!) Hvala, ludjaki IS-a! Hvala, Heute, Krone i Österreich za vaše fakte, ke neki u vladi i (još) opoziciji rado koristu za svoje teorije zavjere. Hvala za subjektivnu ćut sigurnosti, ku dostanem, ako idem u Hrvatski centar, mimo francuske ambasade pred kom stoju policajci sa strojnicom/šturm-pukšom. To je jako u smislu deeskalicije i uopće nij pretirano. Ne kanite se znamda s pancerom postaviti u svaku stanicu podzemne željeznice ili s eurofighterom na parkirališće Shopping Cityja?

Ok, čitatelj*ica. Oprosti moje emocije i moj sarkazam. Ali meni ide na živce kad se ljudi iz Beča opet selu najzad u Gradišće, jer se boju nekoga atentata (da, stvarno – meni je jedna osoba poznata). A još već mi ide na živce, ako ja nastanem skeptičan krozato. Ide mi na živce, ako se pri tom ulovim, kako se najednoč ćutim nesigurnim kad jedna grupa tursko-govorećih ljudi stane s manom u tramvaj ili jedna žena, ka nosi burku pred manom na kasi u Sparu stoji – kad se počnem bojati, da bi sad neka bomba mogla eksplodirati, a s njom cijeli regal sa zamrznutimi stvari (Kühlregal) i ja, pak da na kraju svi zgledamo kot aspik s lukom rašican prik cijele «crimescene» Spar-Gourmet Argentinierstraße – a onda se ipak ništ ne stane, samo neki starac za manom potiho zavikne «zweite Kassa bitte». Vjerovjatnost, da će me neki pijanac na putu domom od Kuge autom povesti, je sigurno nekoliko sto puti veća nek da će mi neki džihadist pritom kad naručim pred Staatsoperom falafel-sendvič-mit-šarfe glavu otsići! Ta vjerovjatnost je tako faking minimalna, da mi skoro teško spade ov tekst pisati...a onda ipak ne, kad se i ja koč bojim bez razloga. Niti statistike, niti broji nas nećedu umiriti ako pred svakom ambasadom stoju policajci s pukšami...ali ča će nas umiriti? Ja imam ideju! Ili bolje rečeno – ja sam ju našao u mojem ormaru.

Ideja je, da budem isto kot policajac s njegovom automatičnom pukšom – samo bez pukše i da nisam policajac. Mali anti-policajac, ali legalno. Iz ormara sam izvadio jedan stari t-shirt koga sam si pred sigurno već od pet ljet bio kupio u Mostaru, u tom pol-muslimanskom, pol-kršćanskom varošu u Bosni. Na njem stoji: «I am muslim, don't panic" – ja ta t-shirt ljeta dugo nisam nosio, znamda još nikada ne. A sada je ta čas da ću ga toliko puti nositi dokle mi ki veli «Hej, morem si posudit tvoj t-shirt. I ja bi ga pravao.»

Nažalost vani već nij tako teplo, da bi mogao samo t-shirtom ubajati, tr sam si morao najti location, kade je teplo i ipak čuda ljudi. Kot je to slučaj kanio, je moj najbolji prijatelj došao avionom domom s Erasmus-semestra. Kot je to slučaj kanio, su u Schwechatu u arrival-zoni stali nekoliko policajcev s njevimi velikimi pukšami. Kot je to slučaj kanio, se je Michaelov avion za uru zakasnio, tr sam imao dost dugo lazno obajati po cijeloj dvorani i gledati reakcije pasažirov i njevih čekajućih poznancev. Kot je to slučaj kanio, je isto naš ministar obrane (ne, već-ne-Darabos) pozdravio svoju ženu i dite na letilišću, ali kako-tako nisam optimalno pozirao s mojim t-shirtom pred njim, dakle mene i moju «message» nij vidio. Ali zato sam druge ljude čim bolje dostignuo. Postavio sam se na primjer tamo, kade svi dojdu van s kuferi i jednoč gledaju, ki je čeka i je li je ki čeka – barem ja sam svakoga dočekao s mojim anti-panik-geslom. Neki su mi se nasmijali, neki nisu razumili, jedna grupa mladih je još i došla k meni i mi čestitala k t-shirtu. Od galerije je neki starac (FBI?) načinio kipice od mene, ja sam ali nijedan foto nisam načinio, jer sam se još i bojao načinjiti selfie, na primjer s policajcem. A ča – ako bi u točno tom hipcu eksplodirala bomba u Schwechatu i ja umro? Onda bi Vas prosio, da me pokopate s tim «I am muslim, don't panic" t-shirtom, a ako to Borištofska fara zbog majice (ili mojega zadnjega Novoga glasa) ne bi dopustila, nute me važgati bez blagoslova Crikve ...ja bi samo jedno od Vas kanio kao mrtvac: da se ne bojite te 1,5 milijarde ljudi, 99,99999999% ništ nisu krivo načinjili.

A da – ako kani ki imat ta t-shirt, ja ću ga rado i posudit – skupno dan za danom osloboditi slobodu ili tako...

KONSTI

Ja nisam rasist, ali...

HAK još nij imao temu za svoj večer u novembru, ali nakon Dana mladine i semester openinga je bilo vrime za malo sadržaja u našem društvu. Jednu sjednicu dugo se je diskutiralo, ča bi se u relativno kratkom času moglo organizirati – i zaista nam se je ugodalo postaviti na noge jedan večer, ki dobro paše u ov uznemiren čas i na kom svaki za sebe more malo reflektirati svoje misli prema tudjim ljudem. Pozvali smo novinarku i autoricu Ninu Horaczek i eksperta za interkulturalnu komunikaciju Nedžada Močevića na naš event, koga smo zvali „«Ich bin zwar kein Rassist, aber...» - Diskussionabend über Vorurteile und Identitäten." Po prvi put je imala jedna facebook-priredba za sadržajnu hakovsku večer već od 15 potvrdov (naime 42) i već od 100 zainteresiranih. Došlo je onda oko 50 ljudi, neki su kasnije rekli, da je ovo bio najzanimljiviji hakovski večer uopće do sada. Ov članak se bavi knjigom, ku je prezentirala Nina Horaczek.

Šefica za reportaže kod bečanskog tajednika «Falter», Nina Horaczek, je skupa s juristom Sebastianom Wiese sastavila knjigu «Gegen Vorurteile», u koj su testirali 22 predrasudov i klišejov na istinost i ka ti kaže kako se moreš dobrimi argumenti braniti protiv bedavih stavov. Zato su koristili podatke od statističkoga ureda „Statistik Austria", Eurostata, študije iz različnih ministarstav itd.

Počeli su s tim, kako mi uopće konstruiramo naše predrasude prema drugim – a svaki od nas ima predrasude! Predrasuda je jedno mišljenje, ko si mi stvaramo na temelju jedne prebrze i neobjektivne kontrole jedne činjenice – kade jednostavno iz našega iskustva izvedemo/načinjimo ocjenu. Predrasude imaju četire karakteristike: One su svenek vezane za jednu grupu («bigunci», «židovi», «žene»,...), predrasude imaš samo prema onoj grupi, koj ti ne pripadaš, a človik zvana toga tomu tendira, da ljude iz druge, ne svoje nego tudje grupe, čemernije ocijeni nek svoju vlašću. A nazadnje dojde do predrasude, ako se od pojedinca na grupu zaključi– zato se i u svakoj predrasudi i nahadja i mrvica istine (sigurno ćeš kade najti kleptomanskoga Poljaka ili pijanoga Gradišćanca...i jur si našao potvrdu za kliše).

Pravo problematično nastane onda, ako se iz predrasude razvije diskriminacija. Horaczek daje zato dva primjere. U Ameriki se je načinjila jedna študija, u koj je išlo za pismena naticanja za neki job. Ljudi su bili jednako kvalificirani, ali jedna pisma su bila od grupe ljudi, čija imena glušu jako «bijela», a druga grupa s imeni ljudi ka glušu «črna». Van je došlo: «Bijela» imena su imala 50 posto veću vjerojatnost dojti do razgovora za posao nego «črna» imena – kvalifikacija: ista! Konzekvencija: Črnci dobivaju teže djelo, ljudi bez djela su pripravniji postati kriminalci,...

Jedan drugi eksperimenat – ov put iz Austrije: znanstvenik je dao dvim grupam školarov iste logične zadaće – jedna grupa školarov je bila bez migrantske pozadine, druga s. U pauzi im je pokazao «daham statt Islam» - plakate. Po pauzi im je dao dalje računati. Konzekvencija: Grupa s migrantskom pozadinom je za 6 posto čemernije nastavila djelati, kod druge grupe su rezultati ostali isti.

Čuda predrasudov u knjigi se bavi s migracijom i bigunci. Jedan primjer: Čuje se (Štrahe to rado povida), da se azilantom serviraju sve prednosti socijalne države, a da Austrijanci ništ ili samo jako malo dostaju. Horaczek i Wiese su si točno pogledali broje. Samostalni Austrijanac dostane minimalno penziju u visini od 872,31 eurov i socijalno plaćanje kot na primjer «dodatak za kurenje". A ča dostaje azilant? Horaczek pita u rundu. Čuje se 5 eurov na dan, 20 eurov na dan,... Horaczek konačno: «Azilant u kvartiru za bigunce dostaje stelju, tuš, tri pute na danu jilo (jednoč teplo), zdravstveno osiguranje i 40 eurov u misecu (s kimi mora sve platiti – šampon, četkicu za zube, knjige, cigarete, kavu, svaki tiket za javni transport,...). Ako azilant najde privatni kvartir, dostane 150 eurov za stanarinu (bilo kako drag je

stan) i dostaje za žitak 200 eurov na misec. Je ki od vas jur s 200 eurov na misec znao (pre)živiti? Jako lako to nij! A pinez za tečaj nimškoga jezika si mora sam preskrbiti!» Dakle, azilant NIMA pravo na: dodatak za obitelj (Familienbeihilfe), mininalno sigurno plaćanje (Mindestsicherung), pinez za podvaranje dice (Kinderbetreuungsgeld), dodatak za kurenje (Heizkostenszuschuss), pinez za početak školovanja (Schulstartgeld). A ako sad prispodobimo azilanta s Austrijancem s najmanjom penzijom, je to oko 350 eurov mesečno versus 870 eurov plus «socijalni dobitki (Sozialleistungen)». Toliko k tom klišeju «biguncem se sve va rit zašufa».

Ada knjiga «Gegen Vorurteile» Nine Horaczek i Sebastiana Wiese je jako fundirana i puna primjerov, ke svaki more slijediti. Jezik je jednostavan a knjiga bi se na svaki način mogla diskutirati u školi. Nominirana je zvana toga kao ljetošnja stručna knjiga za mladinu.

Konstantin Vlašić

Die hässlichste Fabrik Serbiens

Ov tekst na desno kot i foto na stranici 2 i 3 je dio knjige «lost: the story of refugees». U njoj je jedan kolektiv od žurnalistov, fotografov i grafičarov na nekoliko putovanj kroz Europu skupljao reportaže i portraite o bigunci iz na primjer Spielfelda, od Grčkog otoka Lesbos ili granice u Srbiji. Sve tekste je napisala mlada Koroška novinarka Franziska Tschinderle, slike ove reportaže je načinio Maarten Boswijk. Sva nutrzimanja od prodaje knjig se daruju na Caritas i WG-e, ke primaju bigunce. Knjiga se more naručiti preko www.refugeeslost.com ili kupiti u neki knjižara u Beču. Izložba o projektu se do sredine januara more pogledati u «Herr Leutner» u 7. kotaru. HAK podupira ov projekt i kani mu darovati pažnju i u Gradišćanskoj sceni. Znamda će nam se ugodati.

In Nordserbien haben Flüchtlinge in einer aufgelassenen Backsteinfabrik ihr eigenes Camp errichtet. Das hat kriminelle Banden angelockt.

Ibrahim wurde vor wenigen Stunden ausgeraubt, jetzt versucht er sich das erste Mal wieder an einem müden Lächeln. Es sieht gequält aus und wird nicht sehr lange anhalten. Die Augen des 20-jährigen sind gerötet und geschwollen.

Er sagt, dass das vom Shampoo kommt, mit dem er sich zuvor geduscht hat. Es ist ein grünes „Kopriva ph-neutral" Gel der Marke Novo und wurde gestern von MitarbeiterInnen des Roten Kreuzes verteilt. Die Dusche liegt auf der anderen Straßenseite und besteht aus einem alten Schlauch und Holzpaletten, die im Schlamm versinken.

Ibrahim blickt nach rechts, wo die Hauptstadt Belgrad liegt und er hergekommen ist und nach links, wo Ungarn und Europa auf ihn warten. Dann überquert er die Straße und betritt ein letztes Mal vor seiner Abreise das Areal der Backsteinfabrik.

Subotica ist die fünftgrößte Stadt Serbiens. Sie liegt zehn Kilometer vor der ungarischen Grenze und hat knapp 96.500 EinwohnerInnen. Keine andere Stadt in Serbien ist so multiethnisch geprägt wie Subotica, weswegen sie in den 80er-Jahren auch als „Stadt der Toleranz" be-

kannt war. Wer mit Ibrahim spricht, weiß, dass das nicht mehr stimmt. Denn würde Europas Asylpolitik an den Außengrenzen funktionieren, dann müsste es so einen Ort wie die Backsteinfabrik nicht geben.

Tausende Flüchtlinge aus Syrien, Pakistan und Afghanistan stranden täglich in kleinen Bauerndörfern namens Horgoš, Palić, Kanjiža oder Kelebija am nördlichsten Zipfel Serbiens. Sie wissen, dass sie fast am Ziel sind und nehmen deswegen alle Strapazen auf sich: Bei Wind und Wetter entlang der Autobahnen nach Budapest gehen, vor überfüllten Auffanglagern schlafen, in der Dunkelheit über Bahngleise stolpern und von korrupten Grenzpolizisten und skrupellosen Schlepperbanden bedroht und bestohlen werden.

Sie alle wissen, dass jetzt die entscheidenden 24 Stunden kommen werden.
Das erste Mal stolpern sie nicht einfach nur blind weiter, sondern legen sich einen Plan zurecht, wie vor der zweiten Halbzeit eines Fußballmatches. Alles ist entscheidend: Was nehmen wir mit? Wem vertrauen wir uns an? Gehen wir in der Nacht oder bei Tag los?

Es sind die Fragen, für die Ibrahim in der Fabrik nach einer langen Reise endlich Zeit findet. Er ist mit seinem besten Freund Abbas über die Balkan-Route bis hierher geflüchtet.
Sie möchten nach Deutschland, um dort fertig zu studieren. Am Bahnhof von Subotica sind sie aus einem Zug, von Belgrad kommend, ausgestiegen.

Bevor sie überhaupt den Mund aufmachen konnten, mussten sie auch schon weiter. Es waren keine SozialarbeiterInnen oder freiwilligen Helfer

die sie empfingen, sondern die genervten Taxifahrer der Stadt . „Raus aus dem Zentrum, hier könnt ihr nicht bleiben", sind Sätze, die sie hier als Erstes gehört haben.

Das Wort, das am Vorplatz des Bahnhofes von Subotica jedoch mit Abstand am häufigsten fällt, ist „Cigla". Beide Seiten verstehen es: die Taxifahrer und die Flüchtlinge. Es ist der Ort, wo Ibrahim und Abbas heute die Nacht zum letzten Mal verbringen werden. „Cigla" bedeutet auf Serbisch so viel wie Backstein/Ziegel.

Der Turm, in dem man früher die Ziegel gebrannt hat und die Baracken, wo sie gelagert wurden, sind dreckig und verwahrlost. „Seit Jahren ist diese Fabrik nicht mehr in Betrieb", sagt ein serbischer Anrainer, der früher hier gearbeitet hat und heute immer noch regelmäßig in der Fabrik vorbeischaut. Im Inneren ist es so dreckig, dass man die Campingzelte lieber im Freien aufstellt.

Einige ruhen sich in Schlafsäcken zwischen rostigen Gerätschaften aus. Sie wollen noch heute los und sammeln ihre Kräfte. Es gibt weder Mistkübel noch fließendes Wasser. Die grünen Shampoo-Flaschen, von denen auch Ibrahim eine benutzt hat, liegen überall am Boden verstreut. Daneben stapelt sich der Dreck, den tausende Menschen auf der Durchreise zurückgelassen haben. Es ist ein Ort um den sich niemand wirklich zu kümmern scheint. Dabei trudeln hier täglich bis zu 300 Menschen ein.

„Wer ist zuständig für diesen Ort?", fragen wir Milimir Vujadinović. Er ist Stadtrat für Soziales in Subotica und sagt, dass er weiß, wie es sich anfühlt, ein Getriebener zu sein. Während der Jugoslawienkriege kam er in den 90er-Jahren als bosnischer Flüchtling nach Serbien.

Er hat die Fabrik mehr als einmal mit eigenen Augen gesehen und muss doch wegschauen: „Der private Besitzer müsste das Gelände verkaufen. Dann könnte die Regierung in Belgrad darüber entscheiden, ob dort ein offizielles Flüchtlingsheim entstehen kann", sagt er. Das ist auch der

Grund, warum es an diesem Ort noch immer kein fließendes Wasser gibt. Die Stadtregierung ist nicht befugt, dorthin Wasserleitungen zu legen.

„Wer kümmert sich um diesen Ort?", fragen wir Milimir Vujadinović. Die Antwort führt uns zum Chefsanitäter des Roten Kreuzes in Subotica, der im Hinterhof seiner Zentrale eine Zigarette raucht. Er zeigt auf einen Rot-Kreuz-Wagen, der dort parkt und sagt: „Das ist eines von nur drei Autos, das meine Sanitäter für ganz Subotica zur Verfügung haben." Von der Zentrale des Roten Kreuzes sind es nur drei Kilometer bis zur Backsteinfabrik. Trotzdem können die SanitäterInnen nicht garantieren, täglich dorthin zu fahren.

Der Chefsanitäter erzählt von der Situation im Winter: „Unsere Suppenküchen haben nicht einmal für die eigene Bevölkerung gereicht. Und dann kamen noch die Flüchtlingsströme dazu." Trotzdem versucht man mit Wasserflaschen und Essenspaketen in der Fabrik auszuhelfen. Aber die traurige Wahrheit ist: Wenn die Zahl der Ankömmlinge steigt, ist es sehr wahrscheinlich,

dass sie ohne ausländische Hilfe nicht in der Lage sein werden, eine humanitäre Katastrophe in der Fabrik zu verhindern.

Die Zahlen sprechen dafür: Noch nie sind so viele Flüchtlinge über den Balkan in die EU gekommen wie heute. Von 2010 bis 2015 hat sich die Zahl von 2.370 auf 60.602 erhöht. Täglich kamen bis zu 3.000 Menschen über Mazedonien nach Serbien.
Allein im August haben 50.000 Fliehende vom Osten kommend die ungarische Grenze passiert. Im September waren es mehrere Tausend täglich am Sprung von Serbien nach Röszke. Ungarn war bis zur Grenzschließung das neue Tor zur EU. Und Serbien war so etwas wie der illegale, dreckige Hinterhof: Niemand will lange dort bleiben und jeder schaut weg.

Ibrahim ist inzwischen im Vorhof der Fabrik angekommen und stellt uns seine Freunde vor: Ein Grüppchen aus vielleicht zehn bis zwölf jungen Männern, das sich die Zeit mit Kricket vertreibt. Sie spielen mit einem Holzbrett, das sie aus dem Verschlag gerissen haben und einem kleinen Plastikball. Einige schleppen einen großen Topf heran, wo Gemüse gekocht werden soll.

Die Stimmung ist friedlich, aber angespannt: Eine Horde Einzelgänger, die sich im Rudel gemeinsam abzulenken versucht. Ibrahim schläft weit hinten im Gebüsch: Überall liegt der Müll, den seine VorgängerInnen zurückgelassen haben. Hinter der Fabrik erstreckt sich ein etwa zwei Kilometer langer Streifen aus Gräsern, Trampelpfaden und Schilf, den die Flüchtlinge „Dschungel" nennen.

Er wird auf der einen Seite von einer Müllhalde und der anderen von offenen Feldern eingegrenzt. „In der Nacht möchtest du nicht alleine im Dschungel unterwegs sein", sagt Sabi, ein Schauspieler aus Subotica. Er kommt hier gelegentlich vorbei, um Wasser, Decken und Zelte zu übergeben.
„Was macht diesen Ort gefährlicher als andere vor der Grenze?", fragen wir ihn. Es ist ein wolkenverhangener Nachmittag und wir stapfen durch den „Dschungel". Sabi hat viele Antworten. Er deutet auf einen verkohlten Baumstumpf und verschrumpelte Plastikplanen zu seiner Rechten:

„Hier hat die Polizei im Winter bewusst Zelte niedergebrannt, um die Flüchtlinge vom Areal der Fabrik zu vertreiben", erzählt er. Zusätzlich kommt es zu hitzigen Streitereien zwischen Afgh -anen und Syrern. Oder serbische Landstreicher, „Gypsys" genannt, überfallen die Lager für ihre Zwecke.

Genau das ist Ibrahim vergangene Nacht passiert. Er sitzt vor seinem Zelt und ist erneut den Tränen nahe. All sein Erspartes und sein Smartphone haben die „Gypsys" mitgehen lassen. „Sie waren bewaffnet und haben sich als Polizisten ausgegeben", erzählt Freund Abbas.

Wer auf sich alleine gestellt ist und in der Nacht nach Ungarn flüchten will, braucht entweder eine große Summe Geld für die Schlepper oder ein Handy mit GPS und Zusatz-Akku. Ibrahim wurde Beides genommen.

Man stelle sich vor, man möchte einen Berg besteigen und ist dabei, die letzte Wand vor dem Gipfelkreuz zu erklimmen. Und dann fällt einem auf, dass man das Seil vergessen hat. So ging es Ibrahim in dieser Nacht.

Tekst: Franziska Tschinderle
Slike: Maarten Boswijk

Naš cilj: Tamo dojti kade još nigdor nij bio

Christopher Juranich je iz Dolnje Pulje – to sad još nist nij zvanarednoga – ali zapravo je on jedan mladi «Mann von Welt». U starosti od 12 ljet je jur putovao bez familije, u gimnaziji je prebavio ljeto dan u Kanadi, a i sada kot študenat mu je najveća fascinacija putovanje. Njegovi prijatelji su se čudili kade po svitu je on jur lombao, a i kako je tamo došao.

Kipici i neke video-snimke na facebooku su dokaz njegovih doživljajev, ke najveći dio od nas još nij načinio. Za Novi Glas je to sve vrlo interesantno. Zato smo Chrisa pozvali u Schwindgasse na intervju. Kad je počeo povidati o svojem prošlom semestru u Moskvi se miša študenat ekonomije, ruskoga i hrvatskoga jezika - to nas ne pači, jer te priče o putovanju te tako zauzamu, da bi po intervjuu najradje spakirao svoje stvari i se kamo odvezao – bilo kamo! Pinez nij najvažniji faktor. Slijedi intervju o tri putovanji, ka su sva počela u Moskvi. Chrisa je pratio njegov finski uni-koleg Viktor.

Chris:
Putovali smo svenek jako spontano – tako smo se i upoznali. Prvi put kad me je Viktor vidio, je mislio, da sam ja zrasao u varoši i zato dosadan. Nek onda sam mu ja rekao, da sam ja jur autostopal po Europi, a na to on: «Ja sam tako jur došao s Londona do Istanbula. Ćemo se mi dva koč odvest malo transsibirskom?» - «Kada?» - «No, ov vikend!» - «Ja imam lazno.» Dakle, smo se vlakom od Moskve do Jekaterinburga odvezli. 6 uri dugo – i to je bilo grozno. Mi smo se po rusku - dakle u 3. klasi. Ako ljudi mislu, da moraju putovati transsibirskom, ja bi im rekao da to ne djelaju! Varoši su mrazni, vlak nij lip i ako gledaš van s obloka isto nek samoća. Zrak u vlaku je čemeran i tepao, nij tuša i jilo nij dobro. Avantura je ograničena. Do Jekaterinburga (varoš kod Urala) smo se odvezli, onde smo kod jednoga couch-surfera spali, a dalje nismo već kanili. A ta couchsurfer je bio highlight! On nas je sobom zeo u prirodu– na Ural, u neke špilje sa šišmiši. A kad smo van, je nas čekala natura i zvijezde – moram reći, da je bio u Ruskoj moj najveći hobi zvijezde gledati (se smije). I onda smo se opet najzad Moskvu otpravili.

Novi Glas: Ako ne bi preporučio ljudem putovati «transsibom», kako onda?
Kakovim neobičnim načinom.

Vi ste prošli u Kirgistan, jer se ne prava viza za to?
Da, za Kirgistan ne pravamo vizu. Ja mislim, pred trimi ili četirmi ljeti su Kirgizi rekli, da oni kanu imati već turistov, a zato ćedu nas Europejce bez vizuma nutr pušćati.

Ali kako ste došli uopće na tu zemlju i k toj odluki? Štartali ste u Moskvi, ili ne?
Da, od januara do julija sam bio u Moskvi na študijskom semestru u inozemstvu i pritom čuda putovao unutra Ruskoga. Viktorov i moj cilj je bio, da dojdemo kamo, kade još nigdor nij bio. Google nam je rekao, kade ne pravamo vizu: Kirgistan. «Jo, idemo.» – «Paše, idemo!» Va 10 minut smo to riješili.

A za Kirgistan si imao lazno zbog praznikov?
Da, imali smo spring-break u maju (1. – 12.5.). Slučajno su moji starji došli koncu aprila na pohod u Moskvu – ja sam im rekao: Nute mi prosim sobom zeti dugovanje za putovanje/pišačenje: velik ruksak,... Aš to pravam za Kirgistan. Redoslijed je bio ovakov: 24. smo se odlučili za Kirgistan, 27. su roditelji došli, 1. smo odletili.

Je to onda bio last-minute let u Kirgistan?
Va Ruskom nij jako drago letiti. A ča je bilo iznimno interesantno, je bio boarding-ticket (vidi sliku na str. 12). Mi smo letili linijom, ka je na blacklistu EU-a – još si smio i kuriti u avionu, securityja na

letilišću nij bilo. Pred letom smo pisali turističkim agenturam, ali ti su svi bili u sjeveru Kirgistana – a nam za ex-sovjetske-mjere preturističke. A mi nismo kanili tamo, kade su drugi turisti. Upravo na facebooku smo našli neodvisnoga vodiča, komu smo pisali: «Kako zgleda? Moremo dojti k tebi?» - A on: «Ča kanite djelati?» - «Mi kanimo samo u prirodi živiti s nomadi.» I onda nas je Djingis preuzeo. On je bio po nas na letilišću – na jednom od dvih u Kirgistanu. Bishkek i Osh. Osh je poznat, kad onde je bila pred 5 ljeti takozvana «Tulpenrevolution», jedan etnički konflikt. Onde su Tadjiki, Uzbeki, Kirgizi i Kasahi medjusobno bojevali. Mi smo naravno tamo. Na Bazaru u Oshu je naš vodič koga strefio, ki koga pozna, ki ima stan u nekom selu za nas – i je tamo nazvao telefonom. A Djingis nas je sovjetskim jeepom pet uri dugo vozio po - nojo, ceste to nisu bile – a onda smo još piše i na konji dalje do toga jednoga stana nomadov, ki su nam dozvolili kod njih spat.

Je Djingis znao, ča djela?
Djingis je to sve već ili manje spontano uredio, i s tim tipom na bazaru i njegovim Nokia-handyjem. U Kirgistanu ima Nokia još skoro monopol. A zato je isto prvo, ča su Kirgizi povezali s mojim drugom Viktorom - on je iz Finlanda – Nokia. A onda nas je Djingis, da uopće dojdemo s jednoga mjesta na drugo, morao učiti jahati – ja još nikada nisam bio na konju, a onda najednoč 7 ili 8 uri na dan. I onde kade smo mi jahali, tote ništ nij bilo, ali to ništ je tako lipo. A u maju, kad se je snig talio, su bili svagdir zviranjki vode, a tu si mogao piti.

Kamo vas je Djingis otpeljao?
On je još jednoga strefio u tom naselju, ki se je još bolje putio – pak zato smo bili zapravo dva turisti i dva vodiči. Vodili su nas do Kulun jezera – kade još nikad nij bilo turistov, su nomadi rekli. Tu zemlju nomadov si moreš predstaviti kot «pufferzonu» med bivšom sovjetskom unijom i Kinom – zato onde ljudi nisu smili kraj pojti i su morali dati informacije, ke imaju, dalje na generale. Zato onde ništ nij. A turisti pred nami, ki su tu krajinu koč pogledali, su bili geologi ili takoča. Oni su rekli, da smo mi prvi i to si stvarno morem predstaviti! Tote nij puta! Tote pravaš koga, ki ti pomaže i ti kaže put. A s vodiči smo gori išli na Kulun jezero, na 3.000 metarov. Onde su rekli: O.k., mi sad ne moremo najzad i ćemo morati onde zgora spati.

Kako je to išlo? U šatoru?
Ne. Mi smo si načinjili «špilju» kameni a nutri od suhe trave gnjazdo. A kad smo bili gotovi, je to bio čaroban momenat za mene. U škurom smo sidili i gledali dolika na jezero. I onde nij «lichtverschmutzunge», i tako bistro je sve – jer si sam. A ako ti se ča stane, ćeš umriti. Onde nimaš veze s handyjem, najbliži varoš je 150 km odaljen, a tamo ne dojdeš tako brzo. Gvišno bi dva dane pravao po tom kamenju. Mi smo od odanljek došli polovicu na konji i drugu polovicu piše. A kot tote ležimo pod zvijezdami dojde nevrime. A svenek kad je strijela udrila, su brigi okolo nas isto zablistali, a koč-toč su se i lavine spustile. Tote sam se tako malim ćutio, a natura oko mene je bila tako velika, moćna i silna.

Čekaj! Vi ste bili kod toga jezera, ali nismo sad preskočili naselje nomadov? Kako je to bilo?
Poznaš ti od Borata tu scenu s «king in the castle, I have a chair» - ja nisam znao, zač je to tako smišno, ali po putovanju u Kirgistan, doma Moskvi, sam ju razumio: «Oh la la. Lip stolac, lipi couch. Wa wa wi wa.» Aš Kirgizi nimaju stolce, oni sidu na tlu. A ja kot nogometaš kratkimi nogami, sam trpio pot tim... zvana toga nismo imali tuša, nismo imali wc. Ako si se kanio prati, si se morao u 5 gradi mrzloj vodi umivati. Ča me čudi, ja na cijelom putovanju nisam vidio nomada, kako se pere. Ne znam, kako ti to udjelaju.

Kako regularno si se onda ti sam mogao prati?
Mi smo se u dvi tajedni jednoč kupali.

Moreš onda samoga sebe zdržati?
XXXXX CENZURA XXX Ov opis nij za javnost – ide za muški znoj/pot XXXXXXX Zapravo to nismo tako pravali – ta tuš. Zube i obraz smo si čistili, ali cijelo tijelo ne.

Ako ste vi onda 150 km odaljeni od varoša, ča ste jili u toj samoći?
Naš ruksak smo imali, a vodič je još imao većega. Ali mi smo jili nek «instant noodles» dok smo došli u tako malo naselje s 5 pet hutov od ilovače – a onde su nas nomadi domom pozvali na jilo. I naš vodič je rekao: «Nute sada jist, potom idemo dalje.» A kod prvoga stana smo si mislili: «Dobro, ćemo sprakati ovo!» I Viktor i ja smo jili, dok smo bili puni. A onda nam dojde opet vodič i veli:

„Boarding pass"

«Drugi susjedi kanu isto s vami jisti.» I opet smo jili dok je još manje išlo nutra. Vodič opet: «I ovi kanu s vami jist.» Pak onda su gorsku kozu ustriljili za nas kod 3. stana. I onda smo tu kozu pojili – a ta je bila tako čemerna. Kot žvaka! Na jednom malom kusiću si 20 minut žvakao.

Ali to je lipa gesta, ako dostaneš svagdir za jisti!
Obitelji su onde jako špecijalne, ali zainteresirane. Znale su samo kirgiski i nek malo ruski – zbog CCCPa. Ali naš vodič je prevodio. Dok je na kraju značilo: «Sad morete čega spit dojti, najbolje ča imamo!» U sunci vani stoji jedan lonac i naokolo koža od krave, a s nutra se kadi.Mliko od kobile, ku dva ili tri tajedne u sunce postavu, da lipo vrije (gähren) i onda ju još dobro ukadu (räuchern). «Abgestandene Pferdemilch mit Whiskey Rauchgeschmack», ali nij jak alkohol. A to je jedini alkohol koga piju, kad su muslimani. Ja sam jednoč potegnuo i mislio, da ću umriti. To je bilo tako grozno. Mi smo na putovanju sve pokusili, ali to je bilo preveć. Tr smo se tako – da oni ne vidu – igrali «Schere-Stein-Papier», ki to mora popiti.

A vaši gostoprimci i vodiči?
Ti su to žljifili kot vodu.

Kad smo došli domom iz Kirgistana smo si bili sigurni: dost je bilo putovanja. Ali najednoč je bio jedan duži vikend pred nami. Tako 4, 5 dan slobodno. Ja pitam Viktora: «Ne kaniš se s manom kamo autostopom odvesti?» Naš uni-razred se je jednoč u zimi Kazan odvezao, a mi onda nismo kanili s njimi – mi ćemo tamo, kad je lipše. Zato je bio naš cilj za ta vikend: 800 kilometrov do Kazana trempati. Naš ekvipment: 40 liter-ruksak i još jedan manji ruksak. A to je tako lipo i brzo išlo. I pita me Viktor u Kazanu, ja se točno spominjam: «Do you think you have enough of hitchhiking?» - «Ne, ja bi još rado dalje.» Sljedeći cilj: Jekaterinburg, opet tomu couchsurferu koga smo tako ljubili. 2.200 kilometrov od Moskve: Jekaterinburg. Mi smo tamo došli na njegov rodjendan (naravno nismo znali da ga ima, ali čestitati ipak moreš) – kakovo presenećenje! A njegov tip na nas: Nute dalje pojti! Nek to je bilo problematično: Nismo imali šatora, nisam imao dužičke plundre sobom – kad smo samo pakirali za Kazan, i to je to! On: «Ja ću vam sve dati!» Tako ruske fleece-jakne iz 80ih smo si obukli i počeli sanjati: «Da, idemo dalje do Bajkala, do Australije, do Južne i Sjeverne Koreje!»

A kako daleko ste zapravo došli?
Samo do Pekinga (se smije). Predtim kroz cijelu Sibiriju i tako cool ljude strefili. Ljude, ki su nas sobom zeli, kod kih smo smili spati, jedni su nam dali spati u dači (ruski stanić) – a toga smo imali za nas same i dostali još i ključe!

Čekaj, plan je bio jedan vikend – 800 kilometrov.
A na koncu smo imali već od 8.000 va peti tajedni.

Poj domom!
Sigurno ne! Ti nisi jedini, ki nam to ne vjeruje!

A ste ponajzad trempali u Moskvu iz Pekinga?
Problem je bio, da je naš ruski študenski viza za Moskvu valjao do 10. Julija. Zato smo morali bit 10. vani iz Ruskoga, a naše dugovanje je još bilo u študenskom domu. Pašćit smo se morali, da dojdemo iz Pekinga ponajzad. Jedan tajedan smo bili u Kini. U samo jednom danu smo morali u Moskvi pobrat sve naše stvari i onda ponajzad u našu domovinu. A sigurno smo kanili dalje!

A tvoj let 4. julija, ki bi te iz Moskve u Austriju ponajzad?
Toga nisam iskoristio! Ups. Opet! Da ali tih 5 tajedan trempanja sam živio kao «SANDLER» – bio sam odvisan od drugih ljudi. I kod jila i kod transporta. Zato sam si mislio – to će se kako kompenzirati. I zato mi je tata cool ostao, to razumio i mi drugi let platio.

Ča misliš, je to bio zadnji spontani trip u tvojem žitku? Uopće kad s takovim oduševljenjem povidaš. To si ne morem predstaviti!
Sada planiram po Bacheloru (dakle u juliju) opet čega načinjiti ča duglje dura i ča će biti opet novi ekstremni izazov. Ja kanim u Ameriku. Ne samo u USA, nego u Južnu, Latinsku i Sjevernu Ameriku i onde živiti – tako dvoja ljeta. Bez pinez. I se pri tom španjolski naučiti, onda bih znao 6 jezikov, neke već, neke manje dobro.

Ki jur zna za te plane? Si to doma jur diskutirao?
Ja sam mojim roditeljem rekao i oni su dost cool reagirali. Dakle, na početku su ipak pitali, je li sam još čist ili samo lud, ali nazadnje mi se je činilo, da mi kanu još i pomoći.

Ali zač kaniš veljek tako ekstremno dugo putovati?
Europa me već ne zanima. Ovde je sve tako lako, sve je u redu i nij puno novoga. Europa te ne more tako jako oblikovati/formirati. Na primjer na tom tripu od Ruskoga prik Mongolije u Kinu: Mi smo u Irkutsku na Bajkalu kanili dostati vizu za Kinu, jer onde je isto bila ambasada. A onda od Vladivostoka u Kinu prik. Ali Irkutski nam ništ nisu dali. I ja sam pokusio to riješiti prik Austrije, kade su mi rekli: Ili Beči ili u Moskvi moreš se za takov vizum naticati. A ja: «Ne, to ne štima!» Odvezli smo se u drugi glavni grad: Ulaanbataar, Mongolija. A naravno – dostati kinesku vizu nij lako – oni kanu sve znati! Let nutar, let van, hotel, sve informacije su

65% Kirgizov živi u seli već od 2.000 metarov nad morjem!

kanili imati! A mi im tu informaciju nismo mogli dati. Kako? Bez plana, bez leta, bez hotela. Tr smo si jednoga tipa našli, ki nam je „fake"-al to sve. Sve preskrbio. On je još i bio s nami na ambasadi, a konačno smo dostali vizu. A potom je on sve ča smo rezervirali, štornirao. Zato smo mu onda 10 dolarov platili (se smije).

Novi Glas: ... (se čudi)
Onda smo bili 10 dan u Mongoliji, imali čuda lazno, kad smo morali na vizu čekati. A ča smo? Malo u pustinu Gobi – i onde s nomadi živili – opet sam zvijezde gledao! U noći super mrzlo, po dani tako teplo! Spali smo u jurta i kad onde nij driv, si teplu stane tako, da govno od blaga sušu i onda važgu. To dobro gori!

Autostop - je to velika razlika med Europom i Azijom?
Teže je u Europi trampati nek u Ruskom. Prvič, tako čuda ljudi stat ne ostane, a drugič je bila jako proširena predrasuda, da smo sandleri ili kriminalci. Jednoč smo bili dvimi i kanili dojti do Venediga (znamda 500 kilometrov), a tamo smo pravali 16 autov. Moskva – Kina – za ta put smo pravali malo već od 30 autov! Ali k tomu se mora reći, da su varoši u Sibiriji tisuć kilometrov udaljeni. Jednoč smo se vozili s jednim truckerom 18 uri bez pauze. Sve ča je on pravao: Kavu i kokain. Znamda i nij bio kokain, ali ki-ta prah kroz nos. A ča je još lipo, ako se voziš s truckeri, ti moreš kod njih odzad spati. On se je vozio, a mi smo spali. Malo govorit, a onda opet spati.

Pravaš pinez za ovakov trip?
Ne puno. Ti pravaš pinez za vizu i ako ti se ča stane. A tata mi je rekao: «Tvoje viza-osiguranje valja samo za Europu!» A onda sam ali jur bio u Aziji. Zato si sada jur išćem dobro osiguranje za sljedeće veliko putovanje. Ako bi si bio polamao nogu ili ča, bi gvišno mogli prodat auto...

Imaš kakov finalni tip?
Za žene je teže putovati na moj način, ali ako ste dvime, van na cestu, palac van i putovanje more početi! Ča mi još fali: Iz Beča u Gradišće još nisam došao autostopom.

Intervju je peljao Konstantin Vlašić

Hakovci na MEN seminaru u Danskoj

Na ljetošnjem jesenskom seminaru MEN-a u Tinglevu u Danskoj je bila nazočna deligacija hakovcev. Maria Kornfeind, Diana Jurkovits, Nataša Sarić i Viktoria Wagner su skupa s 50 mladih ljudi, zastupniki 14 manjinskih organizacijov iz cijele Europe, sudjelivali od 13. do 18. oktobra na ovom seminaru. Domaćini su bili manjinske organizacije takozvanoga Grænzlönj-a, to je regija na granici med Nimškom i Danskom. Organizatori sastanka su bili Rökefloose, Junge Spitzen i SdU.

Seminar je stao pod geslom „Grænzlönj – the ideal border region?!". Diozimatelji su se u četiri djelaonica bavili deklaracijom Bonn-Kopenhagen, kazališćem, peljanjem organizacijov i pisanjem molbov i oblikovanjem driva. Djelatne grupe MEN-a su se bavile participacijom, slobodnovoljnim djelovanjem i istragom novih manjinskih organizacijov. Djelali su i na kampanji o antidiskriminaciji, ku su prezentirali po prvi put na Diversity festivalu u Budyšinu. Napravio se je priručnik, koga svaka manjinska organizacija more hasnovati da upozoru na ovu važnu tematiku.

Pri spravišću je došlo do nekoliko perzonalnih promjenov. Tako je Dragan Gjorgiev od organizacije Vlahov iz Makedonije odibran za komisara za komunikaciju. Djelatnim grupam su se pridružili četiri novi člani. Nadalje se je zaključila zajednička rezolucija MEN-a i FUEN-a o podupiranju biguncev. Osim toga su HAK i KSŠŠD (Društvo koruških Slovenkov i Slovencev u Beču) prezentirali svoje plane za jesenski seminar u septembru 2016. u Gradišću.

Pri ekskurziji su diozimatelji seminara otputovali u grad Flensburg i na otok Föhr. Pogledali su si Dansku školu u Flensburgu, ured FUEN-a, stan manjin i slušali manjinsku muziku ove regije uz tradicijonalnu dansku vičeru. Vidili su i knjižaru zaklade Ferrring i izložbu. Ali i na svečevanje i sklapanje prijateljstav se nij zabilo. Hakovci se kanu zahvaliti svim organizatorom za prelip seminar, na kom su se čuda naučili, se družili i dobro čutili!

Viktoria Wagner

NOVI ODBOR

ZAMJENICA BLAGAJNIKA

*Ja sam **Elisabeth Semeliker**, 25 ljet stara jako ljubezna divojka, ka se je studirala kadrovksi menadžment i radno pravo. Sada jur 1,5 ljet marljivo djelam. Dost o meni, ar sam jedina ka mora sutra djelati i ka se mora u 6 stati. Laku noć!*

POTPREDSJEDNIK

*Ja sam **Konsti** i sam u medjuvrimenu 23 ljeta star (kako čas biži!). Ja študiram novinarstvo na „FH-Wien", političke znanosti i TFM (a ča je to?) na glavnom sveučelišću. Koč-toč rado muziciram, štijem i kuham.*

PREDSJEDNIK

*Ja sam **Davor Frkat**, 24 godina. Studiram telekomunikaciju na TU-u. Veselim se na drugo ljeto predsjedničtva i sam si siguran, da će ovaj team i dalje uspješno voditi HAK.*

BLAGAJNIK

***Nikola Znaor**, 24 godine. Završio sam upravo arhitekturu na Akademiji umjetnosti u Beču. Radim na nekoliko projekata na različitim područjima arhitekture. Volim sve što vole mladi. Rado jedem što Konsti skuha.*

POTPREDSJEDNICA

*Moje ime je **Diana Jurkovits**, sam 20 ljet stara i sam iz Uzlopa. Od zadnjega ljeta studiram germanistiku i slavistiku u Beču na glavnom sveučelišću. Uz moj studij sam aktivna kod Tamburice Uzlop i rado putujem po svitu.*

TAJNICA

*Moje ime je **Dorica Zvonarich.** Stanujem u Velikom Borištofu, i se studiram matematiku na glavnom sveučilišću u Beču. 18 ljet sam stara i aktivna sam u različiti društvi. Veselim se jur na skupno djelovanje i uspješne fešte.*

KUGA izdala Zbornik mladih istraživačev

12.12.2015. je u okviru Croatisade prezentiran dvojezičan zbornik Znanstveni članki gradišćanskih Hrvatic i Hrvatov, koga je izdala KUGA. Tim smo dostali po točno dvi deseljeći opet jednu znanstvenu publikaciju različnih autorov, ki se bavu gradišćanskimi Hrvati i Hrvaticami. Zbornik je nastao na osnovi ciklusa predavanj, ki se je pred dvimi ljeti počeo u KUGI i to po ideji dugoljetne predsjednice KUGE, dr. Gerlinde Stern-Pauer. Svaki misec je u KUGI jedan petak rezerviran za mlade apsolvente i apsolventice različnih študijov, ki ovde imaju mogućnost, predstaviti svoje djelo. S jedne strane su teme zanimljive za publiku a s druge strane se mladi predavači vježbaju i u predavanju na hrvatskom jeziku, ča je dobra jezična vježba za nje a ujedno i zdiže sam ugled jezika.

Prezentaciju Zbornika je moderirao Marko Zvonarić, član novoga odbora KUGE, ki je nazočne presenetio svojim šarmantnim ali visoko stručnim nastupom. O projektu su govorile Gerlinda Stern-Pauer, peljačica projekta, i Sarah Karall, ka je odgovorna za layout knjige. Potom je Marko Zvonarić intervjuirao nazočne autore pojedinih člankov, Marina Berlakovića, Marka Kölbla i Katarinu Zvonarić. Završno je Zorka Kinda-Berlaković sa Sveučilišća Beč promovirala knjigu. Med pojedinimi točkami su organizatori prikazali video snimke Elektrikerov, Kacavide i Turbokrowodnov, ča je publika pratila velikim zanimanjem. Za prijevod knjige su se skrbili Marin Berlaković, Mirko Berlaković, Sarah Karall i Katarina Tyran a za lektorat Sarah Karall, Zrinka Kinda, Gerlinda Stern-Pauer i Joško Vlašić. Knjiga se more kupiti u KUGI i stoji 15 eurov. Gdo kod čitanja ne prava držati knjigu u ruka, si more knjigu nabaviti i u elektronskom obliku, jer knjigu si svaki zainteresirani more besplatno skinuti s domaće strane Kuge.

Ča moremo najti u ovoj knjigi? Zbornik sadrži najvažnije informacije iz diplomskih ili masterskih djel mladih gradišćanskohrvatskih autorov. Posebnost ovoga Zbornika je da su svi autori i autorice pripadniki iz hrvatske narodne grupe u Gradišću: i tako svoje znanstvene informacije obogaćuju osobnim iskustvom. Tako omogućuju čitatelju i čitateljici pogled i „iz nutra". Zvana toga je za samosvist svake zajednice važno, objaviti vlašće znanstvene publikacije.

Znanstvena komunikacija ne služi samo komunikaciji med znanstveniki, nego omogućuje i da za ove rezultate dozna i širja, zainteresirana ciljna publika. Samo ovako more dojti do razmjene, jer su rezultati dostupni za informaciju, diskusiju, naknadno upotribljavanje i produbljivanje. Zbog toga su ovi članki objavljeni i po nimšku i po hrvatsku. Tim se i nimškogovorećoj publiki kanu predstaviti razvitak i minjanje, ko se dogadja unutar gradišćanskohrvatske narodne grupe.

Potribno je naglasiti, da su sva djela vrlo kvalitativna. **Agnes Höld** iz Uzlopa objašnjava kako su uticali napadi u Borti i Stinjaki 1995. ljeta na političko djelovanje gradišćanskih Hrvatov i Hrvatic, posebno njevih predstavnikov. **Michaela Dittinger, rodj. Fertsak** iz Frakanave osvitljava migraciju gradišćanskih Hrvatov i Hrvatic med dvimi boji - izazvanu zbog iskanja zapošljavanja - iz Gradišća u glavni grad Beč i posljedice za narodnu grupu. **Marin Berlakovich** iz Velikoga Borištofa stavlja u svojem članku fokus na kulturnu i jezičnu funkciju Hrvatskih novin, jedinoga hrvatskoga tajednika gradišćanskih Hrvatov i Hrvatic u toku poslidnjih 100 ljet, kao i na njev uticaj u izgradnji identiteta. **Katarina Zvonarich**, isto iz Velikoga Borištofa, je obdjelala u svojem članku bogatu kalendarsku literaturu kao specifičan dokumenat društvenoga žitka gradišćanskih Hrvatov i Hrvatic početo od 19. stoljeća do danas. **Marko Kölbl** iz Stinjaki je istražio u svojem djelu javkanje, oplakivanje mrtvaca u Stinjaki, a to kao muzikalni i sociokulturni fenomen, ki je jedinstven u ovom obliku kod gradišćanskih Hrvatov i Hrvatic. Doprinosi pokazuju jasan interes za intenzivno bavljenje gradišćanskohrvatskom tematikom iz različnih znanstveno-teorijskih perspektivov. Pritom se ne smi potcijeniti važnost interdisciplinarnoga pristupa doprinosev! Široka tematska različitost pokazuje istotako, kako se dandanas modelira povijest, politika i kultura.

Čestitamo mladim autoram i autoricam! Željimo ovoj knjigi široku čitalačku publiku. Neka se proširu i produbu rodovite diskusije i istraživanja, i kod čitateljev i čitateljc ali i mogućih autoric i autorov.

Zorka Kinda-Berlaković

DAN MLADINE 2015

BIERBAUM
Eisenstadt
GRAWE
PAISLER

HAKOVSKE VEČERI 2016

04.01.

08.03.

07.04.

12.05.

02.06.

P.b.b.
Nr.: GZ02Z032501M
Erscheinungsort: Beč/Wien
Verlagspostamt: 1040 Beč/Wien